

райската градина

Идеята за райската градина идва от древната персийска дума *pairīdzaeza*, значеща закътано пространство.

Кое то често се асоциира със скрито съкровище. И това го прави неустойимо.

Наслади, наслади

Основна характерна черта на райската градина е нейната затвореност, най-често със стени или с висок жив плет. Това идва от желанието да се предпазят обитателите ѝ от суровия заобикалящ климат, от праха и замърсяването на околните улици, да се наблегне на интимността на пространството. А също така и да се създаде усещане за тайнственост. Идеята на райската градина е да направи възможен баланс между духовното и светското, между удоволствията и медитацията.

Характерно за нея е, че тя примахва всички сетива. Зрението се опива от багрите, обонянието - от ароматите, слухът - от бълбукането на фонтаните, песента на птиците и тихите гласове на поетите, речитиращи стихове, вкусът - от сочните плодове. Лебеди, фазани и патици допълват райската визия.

Ромолене на богатство

Композицията на градината е семпла, ясна, дисциплинирана. Често тя е с квадърна или правоъгълна форма. Вторият характерен елемент е

творческото, с много въображение използване на водата под формата на канали, водни огледала и по-рядко на каскади. Така се подчертават архитектурните елементи, маскира се външният

Дворът с фонтаните в Генералиф и Дворът на лъвовете в Алхамбра - двете градини в Гранада, Испания, са емблематични примери за изтънченото използване на водата

шум, създава се приятен звуков фон, напояват се растенията, охлажда се горещият микроклимат, омекотява се въздухът и се прочиства от праха. За номадите от арабските пустини водата била почти невъзможен контраст на заобикалящия ги сух климат. Нейната рядкост води до почитането ѝ като незаменима част от живота. Затова обикновено в центъра на градината имало фонтан, преливащ, така както раят прелива от изобилие. Квадратната тема често продължава и във водните елементи. Те могат да се използват, за да разделят градината на четири части. Тази композиция кореспондира на четирите реки в рая.

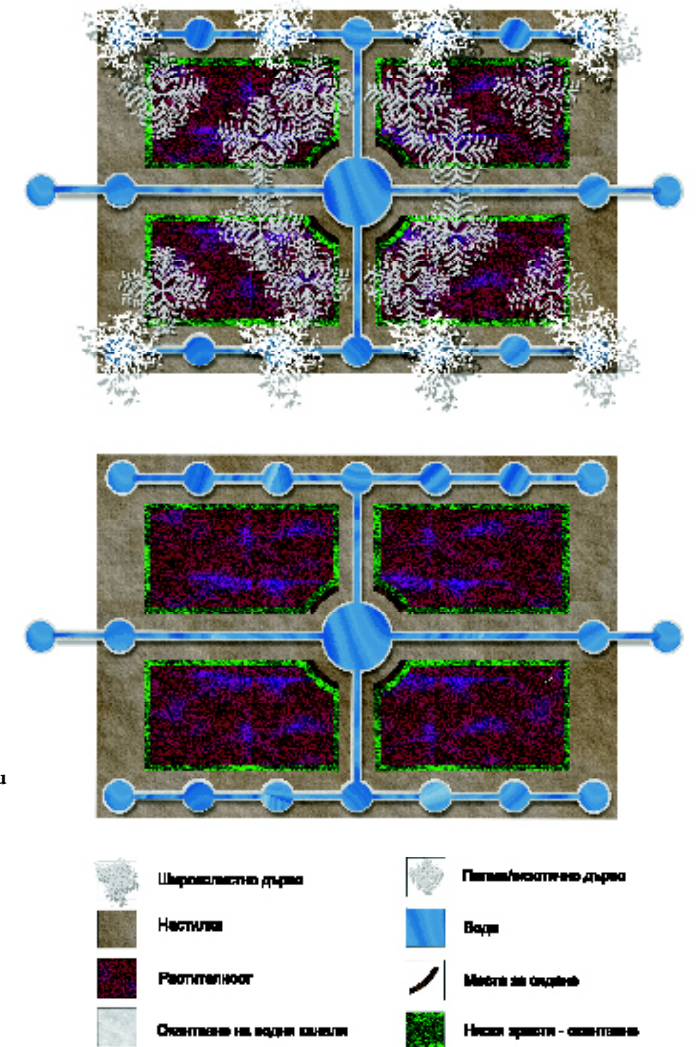
Обвити в хлад и ухания

Тъй като живеещите в горещ климат копнеят за сянка, високите дървета са били засаджани по протежение на цялата източна и западна страна и по този начин хвърляли сенки в градината през целия ден. Тополите и кипарисите са помагали за пречистване на въздуха от прах и за намаляване на скоростта на вятъра. Върбите, брястовите, дъбовете, палмите и банановите дървета създавали хладни островчета през лятото. Розите, жасминът, цитрусовите растения със своите ароматни цветове и плодове са били също много важни в композицията на градината.

Нова версия

Една съвременна, екзотична интерпретация на райската градина се намира в департамента Тарн в Югозападна Франция. Проектирана е от Арно Морьер и Ерик Осар през 1997 г. Състои

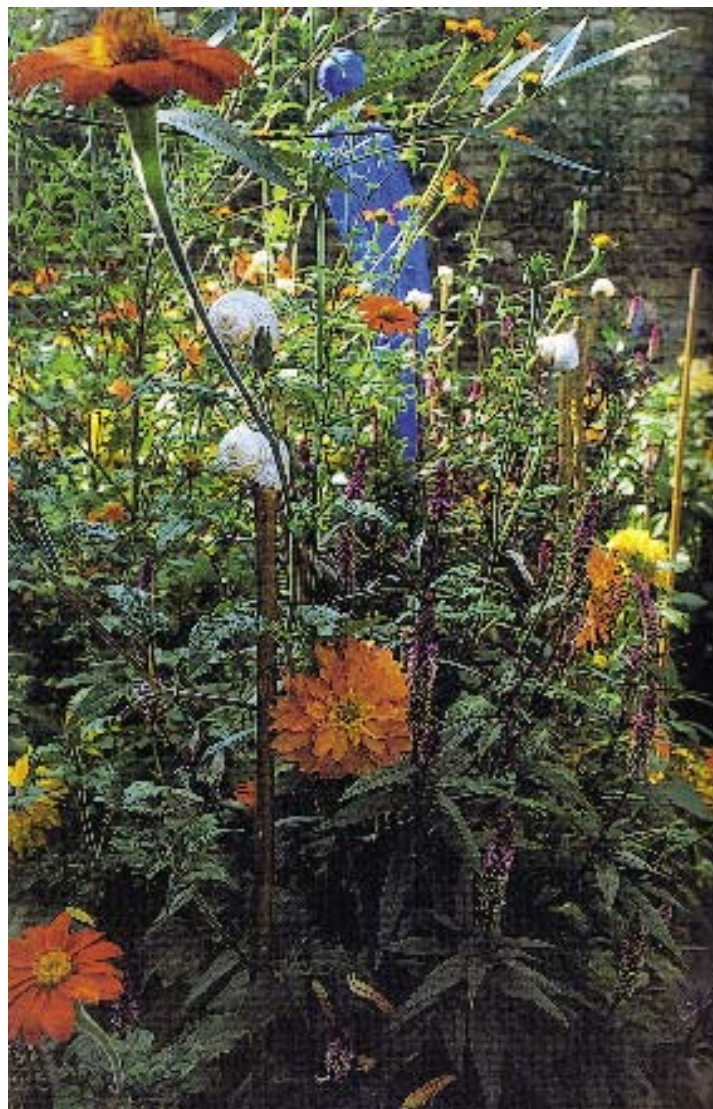
Идеален план на райската градина - затворено правоъгълно пространство с фонтан в центъра. В този случай фонтанът "прелива" във водни канали, които разделят композицията на четири равни части и напояват дърветата. По протежението им има малки кръгли водни огледала. Растителните сектори са окантени с нисък бордюр от храсти и са засадени с ароматни цветя и треви. Първата схема е с дървета и палми, а втората - само с ниски растения

се от няколко части, всяка от които с различна атмосфера, тема или цвят. Разположена е на защитен склон, в подножието на хълма под живописния *Cordes-sur-Ciel*. Частите на градината са композирани една над друга терасовидно - традиционен начин за организация на пространства и градини върху стръмен ландшафт в този регион. Към входа води зигзаговиден подход, рамкиран с огради от върби, комбинирани с люляк, будлея и кана. Следват серия от метални съдове, пълни с вода с плаващи по повърхността ярки сезонни цветя. Това е и запазената марка на градината и повтаряща се тема в нея - декорация от плаващи цветове, движени от бриза, и стрелкащи

се между тях риби. Една от терасите е доминирана от голяма правоъгълна водна площ с бели и розови водни лилии, рамкирана с дървен дек и огромни глазираны съдове с екзотични растения. До водната площ има гъста висока група от бананови дървета, които заедно с тропичните видове създават усещане за мистерия и изолация. Друг сектор на градината представлява килим от едногодишни растения - циния, вербена, салвия, едър агератум, които после се заменят с бели и червени далии, перила и еуфорбия. Преобладаваща е хладно сивата настилка от напрошени плочи. Някои сектори са покрити с теракота, която създава по-топло, средиземноморско настроение. →

Изгледи от Райските градини на Арно Мориер и Ерик Осар. Отделните сектори тук са с различна тематика и атмосфера

В зеленчуковия рай

Останалите по-ниски тераси на градината, определяни от авторите като експериментални, са истинска изненада. На пръв поглед едната от тях е обичайна кухненска градина с традиционни зеленчуци и с огромни пропорции. При по-внимателно възглеждане става видим прецизно обмислен проект с минавания под сенчести перголи и между мулчирани по старомоден начин, със слама, легла със зеленчуци. Тази част от градината е била замислена като място, където проектантите могат да експериментират с нетрадиционни комбинации

от растения, да се култивират определени сортове и да изпробват разнообразни материали. Праз, тикви, над 60 разновидности домати са комбинирани с цвекло, редки видове лози, различни плодове и над 30 вида чушки. За подсилвана на визуалното въздействие има и гладиоли, салвия, различни билки и ароматни поправки, както и добре познатите растения, които традиционно се отглеждат между зеленчуците в скромните вили. Над този сектор има обширни площи с лавандула, рози, лимониви дървета в съдове, мушката. Идеята е цялата градина да се

къпе в богат райски аромат. Към всичко това се прибавя и впечатляващото ѝ ситуиране - тя се рее спокойно над заобикалящия я ландшафт. Всяка година авторите внасят тематични промени - през 2007 темата е била Пенерудите.